

Liite 10. Covid 19 -pandemiakulujen ja -avustusten kohdentaminen palveluluokille

Päivitetty 8.11.2021

Tämä AURA-käsikirjan liite sisältää ohjeita Covid 19 -pandemian kulujen ja avustusten talousraportoinnista.

Yleisiä periaatteita

Palveluluokitus kuvaa julkisen hallinnon tehtäviä organisointitavasta riippumatta. Tärkeintä on soveltaa **aiheuttamisperiaatetta** eli tuotot ja kustannukset kohdistetaan sille laskentakohteelle, joka ne on aiheuttanut sekä **tulo menon kohdalle -periaatetta** eli aiheutuneet kulut ja niihin saatu avustus raportoidaan samalla palveluluokalla. Valtionosuuksia ei raportoida palveluluokittain, jolloin tulo menon kohdalle -periaate ei valtionosuuksien osalta päde.

Koronan vuoksi toisiin tehtäviin siirretyn henkilön kulut raportoidaan sillä palveluluokalla, jolle henkilö on siirretty.

Tukipalveluihin, kuten ateria- ja siivouspalveluihin mahdollisesti koronan johdosta syntyneet tappiot tai palveluntuottajien hinnankorotukset tasataan varsinaisille palveluluokille tilikauden päätteeksi, jos vääristymä on olennainen.

Saadut sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen avustukset raportoidaan sillä palveluluokalla, jolla kulu on syntynyt ja raportoitu, aiheuttamisperiaatteella, esimerkiksi koronakulujen suhteessa. Suositeltavin tapa kirjata avustukset suoraan varsinaisille sote- ja pelastustoimen palveluluokille eli ei tukipalveluluokan kautta vyöryttäen.

Kunnan ja kuntayhtymän on suositeltavaa seurata pandemiakustannuksia omalla laskentakohteellaan.

Koronan ennaltaehkäisystä ja varautumisesta aiheutuneet kulut ja niihin saadut avustukset

Koronavirukseen liittyvät testaus ja jäljitys ovat eri tavoin järjestettyjä mutta luonteeltaan ennaltaehkäisevää työtä, joten ne raportoidaan palveluluokalla 2901 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijapalvelut ja tuki.

Avustus testauksesta ja jäljityksestä sekä muista välittömien kustannusten korvauksista raportoidaan tulo menon kohdalle -periaatteella luokalla 2901.

Pandemiaan liittyvät ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja varautumiseen liittyvät kulut raportoidaan palveluluokalla 2901 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijapalvelut ja tuki. Näitä menoja voivat olla esimerkiksi kansalaisille tai julkisiin tiloihin jaetut suojaimeet ja desinfiointiaineet.

Koronan hoitoon ja rokottamiseen liittyvät kulut ja niihin saadut avustukset

Hoitoa voidaan antaa taudin vakavuuden mukaan perustason vastaanottopalveluna tai erikoissairaanhoidossa tehohoitona. Tällöin luokka valitaan hoidon vaativuuden eli hoitoa tuottavan organisaation (perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido) ja erikoisalan mukaan, jolloin on huomioitava myös psykiatriset palveluluokat. Osana hoitoa käytetyt hoitotarvikkeet, suojavälineet ja -vaatteet raportoidaan sillä palveluluokalla, jolla hoitoa on annettu.

Rokottaminen on samalla ennaltaehkäisevää toimintaa, mutta myös aktiivinen hoitotoimenpide, joten siitä aiheutuneet kulut kirjataan rokotteita antaneiden yksiköiden mukaan palveluluokille.

Toimintokohtainen sosiaali- ja terveysministeriön avustus rokottamisesta ja hoidosta raportoidaan sillä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluluokalla, jolla vastaava menokin on syntynyt.

Pandemiasta aiheutuneet kulut ja tuotot muilla toimialoilla

Mikäli koronasta aiheutuneisiin lisääntyneisiin kustannuksiin tai tulonmenetyksiin on saatu jollekin sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuoliselle sektorille kohdennettua avustusta tai korotettua valtionosuutta, noudatetaan raportoinnissa kohdennetun avustuksen myöntäjän antamaa ohjeistusta.

Osana muuta kuin sosiaali- ja terveydenhuoltoa käytetyt suojaimet ja desinfiointiaineet raportoidaan ensisijaisesti varsinaisen toiminnan palveluluokalla, jossa niitä on käytetty. Toissijaisesti nämä aineet ja tarvikkeet voidaan raportoida myös luokalla 2901 hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijapalvelut ja tuki, esimerkiksi keskitetysti hankittuina. Pandemian aiheuttamat muut erityisjärjestelyt ovat varsinaisen toiminnan ja asianosaisten palveluluokkien kustannus. Raportoinnissa on otettava huomioon, että tulo ja meno kohdistuvat samalle palveluluokalle.

Esimerkki: Opetustoimen osalta suojaimet ja käsidesit raportoidaan perusopetuksen palveluluokalla, mikäli koulut ovat tilanneet suojaimia ja käsidesejä omaan kirjanpitoonsa.

Jos toimintaan on saatu korotettua tai ylimääräistä **valtionosuutta**, kustannus kuuluu aina kyseessä olevan toiminnan palveluluokalle.

*Esimerkki: ammatillisen koulutuksen määrärahaa on korotettu valtion lisätalousarvioissa ja myönnetty **valtionosuutena** koulutuksen järjestäjille. Tällöin aiheutunut kustannuskin lukeutuu ammatillisen koulutuksen valtionosuustoiminnan kustannuksiin.*

Edellä olevasta voi opetustoimen osalta pitää poikkeuksena sellaisia avustuksia, joilla katetaan kustannuksia, jotka muutenkin kirjattaisiin jollekin muulle palveluluokalle.

Esimerkki opiskelija- ja oppilashuollon kuraattori- ja psykologipalvelut.

Vaikka kustannus (ja avustus) tuleekin pääsääntöisesti raportoida kyseisen koulutusmuodon palveluluokalla, valtionosuuspohjaan ei lähtökohtaisesti hyväksytä (eikä raportoida) kustannuksia, jotka on rahoitettu esimerkiksi valtionavustuksilla tai muulla (eri lain perusteella) valtion tai esimerkiksi EU-rakennerahastojen rahoituksella. Koska osa valtionavustuksista on tarkoitettu kattamaan yleisesti kattamaan kyseessä olevan koulutusmuodon tavanomaisen toiminnan järjestämisen kustannuksia, edellä mainittu periaate ei päde kaikissa tapauksissa. Tällöin kyseisiin kustannuksiin myönnetty avustukset nettoutetaan valtionosuuspohjan kustannuksista.

Vuoden 2021 TOTT-taulussa ei tule raportoida esi- ja perusopetuksen osalta valtionosuuspohjaan kuulumattomia kustannuksia. Lukiokoulutuksen osalta nämä voi raportoida valtionosuusjärjestelmään kuulumattomien kustannusten toiminnolla. Vastaava toiminto on lisätty vuoden 2022 esi- ja perusopetuksen TOTT-tauluihin, joten vuoden 2022 osalta ne voi raportoida kyseessä olevalla toiminnolla.

Sisäministeriön avustus koronavirustorjunnan varautumisen valtakunnallisesti yhtenäisistä toimista, kuten suojausvarusteista, varustehankintojen työpanoksesta ja jakamisesta paloasemille, ohjeistusten ja käännösten tekemisestä, desinfiointiaineista (muun muassa käsidesi) ja tarvittavista desinfiointilaitteista ja henkilöstön koronavirustestauksista aiheutuneista välittömistä aineellisista kustannuksista raportoidaan sillä pelastustoimen palveluluokalla, jolla vastaava menokin on syntynyt.